

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ НОВОЇ МЕРЕЖЕВОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМИ КОРПОРАЦІЯМИ

За сучасних умов ринкового господарювання в розвитку економіки країни важливу роль відіграють такі корпоративні форми організації господарської діяльності підприємств як мережеві моделі організації бізнесу і, відповідно, управління цими формами. Світова практика переконує, що тільки з розвитком національного корпоративного сектору економіки, і зокрема акціонерних товариств, акумулюються значні обсяги інвестиційних ресурсів у національній економіці. Саме корпоративне управління та акціонерний капітал становлять важливу складову ефективної інтеграції суб'єктів господарювання в міжнародну економіку і саме цей сектор визначатиме тенденції розвитку світової економіки.

Основним чинником, який фактично визначатиме формування сучасної моделі корпоративного управління буде фактор мережевої економіки (networked economy), риси якої є достатньо чітко визначеними на теперішній час. Мережева економіка представляє собою нову економічну модель, яка характеризується ключовою роллю знань та інформації як продуктивних сил, наявністю мережевого ефекту, мережевої конкуренції, просторовим та часовим стисненням. Сучасні тенденції домінування мережевої економіки на фінансових ринках реалізуються у вигляді розвитку електронних банків та бірж, виникнення альтернативних торговельних систем. Мережеві моделі ведення господарської діяльності допомагають отримувати доступ до ресурсів партнера і досягати максимального синергетичного ефекту від їх використання. Наприклад, дрібні підприємства, створюючи і використовуючи спільну ресурсну базу, можуть швидко реагувати на зміну потреб потенційних клієнтів. Для великої корпорації перебудова внутрішньої структури в мережну означає введення ринкового механізму всередину організації. Тепер корпоративні одиниці не отримують гарантованих замовлень з центру, а конкурують на рівних з існуючими альтернативними постачальниками таких же послуг.

Мережеві організації (стабільні, динамічні і внутрішні) господарської діяльності володіють рисами, що відрізняють їх від інших організаційних форм, які включають елементи різних організаційних структур як базових складових нових форм. Однією з можливих форм створення мережевої моделі є мережеві організації визначеної моделі діяльності. Суб'єктами такої моделі є учасники мережевих організацій працюють керуючись спільними цілями, правилами прийняття рішень, спільними завданнями і діяльністю. Від кожної організації чи інституції вимагається вкладання власних ресурсів. Залежність між ними може бути постійна чи тимчасова, відповідно до розвитку ситуації і функціонуючих на той час форм мереженої співпраці, до яких належить мережа інформації, координації і співпраці.

Передумови створення і розвитку нової мережевої моделі управління сучасними корпораціями можна визначити наступні:

- ускладнення ділового середовища, що є наслідком процесу глобалізації;
- зміна поведінки споживача, тобто нестабільність потреб примушує перейти до виробництва за індивідуальним замовленням, що вимагає більшої гнучкості, кращого знання тенденцій розвитку потреб, креативності, гнучких технологій, використання компетенцій партнерів;
- велике підприємство з негнучкою ієрархічною структурою не здатне швидко адаптуватися до зміни попиту і вимушене збільшувати і використовувати партнерів і переваги горизонтальних зв'язків;
- спеціалізація і поглиблення компетенцій на глобальному рівні примушує компанії обмінюватися компетенціями, кооперуватися, розвивати довгострокові взаємини і створювати партнерства;
- основний ресурс ринку – інформація, для доступу до якої потрібно стати учасником мережі, що постійно генерує, передає, оброблює і використовує інформацію;
- підвищення ризиків в зовнішньому середовищі, подолати які допомагає залучення партнера, який володіє знаннями щодо зниження ризиків.

Таким чином, корпоративні мережі – це результат закономірного розвитку процесів організації та інституціоналізації соціально-економічної системи, яка прагне вижити, адаптуючись до нових умов існування.

Перехід на мережеві моделі організації бізнесу – це еволюційний крок, який роблять компанії для отримання конкурентних переваг при збільшенні ризиків, пов'язаних з переходом економіки від індустріальної фази до інформаційної. Це відображається в різкому підвищенні значення інновацій і здатності фірми швидко і ефективно їх розробляти і впроваджувати.

Т.В. Шталь, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

Л.О. Мельнік, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

В.О. Козуб, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

СУЧАСНИЙ СТАН ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Зовнішньоторговельна діяльність є важливою і невід'ємною сферою господарської діяльності всіх учасників ринкових відносин, її поглиблення позитивно впливає на загальну атмосферу довіри між країнами, на